

Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunto ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi talletusten vakuusjärjestelmistä

(uudelleenlaadittu)

(2010/C 323/03)

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 16 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan ja erityisesti sen 8 artiklan,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 24 päivänä lokakuuta 1995 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 95/46/EY⁽¹⁾,

ottaa huomioon yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta 18 päivänä joulukuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan mukaisen lausuntopyynnön⁽²⁾,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

I. JOHDANTO

1. Heinäkuun 12 päivänä 2010 komissio hyväksyi ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi talletusten vakuusjärjestelmistä (uudelleenlaadittu toisinto)⁽³⁾.
2. Ehdotus lähetettiin sen hyväksymispäivänä Euroopan tietosuojavaltuutetulle asetuksen (EY) N:o 45/2001 28 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Ennen ehdotuksen hyväksymistä Euroopan tietosuojavaltuutettua kuultiin epävirallisesti. Euroopan tietosuojavaltuutettu piti epävirallista kuulemistä myönteisenä ja panee nyt tyytyväisenä merkille, että lopullisessa ehdotuksessa kaikki hänen esittämänsä huomautukset on otettu huomioon.

3. Tässä lausunnossa Euroopan tietosuojavaltuutettu selittää ja analysoi lyhyesti ehdotuksen tietosuojaan liittyviä näkökulmia.

II. EHDOTUKSEN TIETOSUOJAAN LIITTYVIÄ NÄKÖKULMIA

4. Jos luottolaitos on suljettava, talletusten vakuusjärjestelmistä maksetaan talletukset takaisin talletusten tekijöille tiettyyn määrään saakka. Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat 30 päivänä toukokuuta 1994 hyväksyneet direktiivin 94/19/EY, joka velvoittaa jäsenvaltiot perustamaan alueellisen ainakin yhden talletusten vakuusjärjestelmän. Pian talouskriisin puhkeamisen jälkeen vuonna 2008 neuvosto kehotti komissiota tekemään sopivan ehdotuksen, jolla voitaisiin edistää talletusten vakuusjärjestelmien keskinäistä lähentymistä ja vahvistettaisiin näin osaltaan rahoitusalaan kohtaan tunnettua luottamusta. Hätätöimenpiteenä direktiiviä 94/19/EY muutettiin 11 päivänä maaliskuuta 2009 direktiivillä 2009/14/EY. Näkyvin muutos oli tallettajien talletussuojan tason nostaminen 20 000 EUR 100 000 EUR

siinä tapauksessa, että pankki on suljettava. Kyseisen ehdotuksen perusteluiden sivulla 5 komissio toteaa, että koska direktiiviä 2009/14/EY ei ole vielä kokonaan pantu täytäntöön, komissio katsoo välttämättömäksi konsolidoida ja muuttaa direktiivejä 94/19/EY ja 2009/14/EY tekemällä niistä uudelleenlaaditun toisinnon.

5. Ehdotuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa ja yhdenmukaistaa erityisesti talletussuojan laajuuteen ja korvausten maksamiseen liittyviä kansallisia säädöksiä. Säännöksiä muutetaan, jotta tallettajille suoritettavien korvausten maksa-aika lyhenee entisestään ja jotta talletusten vakuusjärjestelmille voidaan taata paremmat mahdollisuudet saada tietoja jäsenistään (pankeista ja muista luottolaitoksista). Muutosten tarkoituksena on lisäksi taata, että talletusten vakuusjärjestelmät ovat perustaltaan terveitä, luotettavia ja riittävästi rahoitettuja⁽⁴⁾.
6. Parannetun tallettajien varojen takaisinmaksumenettelyn johdosta tallettajien henkilötietoja käsitellään jatkossa entistä enemmän paitsi yksittäisten jäsenvaltioiden sisällä, myös jäsenvaltioiden välillä. Ehdotuksen 3 artiklan 7 kohdan mukaan ”jäsenvaltioiden on varmistettava, että talletusten vakuusjärjestelmät saavat jäseniltään milloin tahansa ja sitä pyytäessään kaikki tiedot, jotka tarvitaan tallettajille maksettavien korvausten valmisteluun”. Kyseisiä tietoja voidaan ehdotuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti myös vaihtaa eri jäsenvaltioissa sijaitsevien talletusten vakuusjärjestelmien kesken.
7. Jos tallettaja on luonnollinen henkilö, ovat tallettajan tiedot henkilötietoja direktiivin 95/46/EY 2 artiklan a kohdassa tarkoitettulla tavalla. Kyseisten tietojen siirtäminen luottolaitosten ja talletusten vakuusjärjestelmien välillä tai pelkästään talletusten vakuusjärjestelmien kesken on henkilötietojen käsittelyä direktiivin 95/46/EY 2 artiklan b kohdassa tarkoitettulla tavalla. Direktiivin 95/46/EY säännöksiä siinä muodossa, jossa ne on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, voidaan siis soveltaa kyseisiin käsittelytoimiin. Euroopan tietosuojavaltuutettu panee tyytyväisenä merkille, että tämä seikka vahvistetaan ja sitä korostetaan ehdotuksen johdanto-osan 29 kappaleessa.
8. Euroopan tietosuojavaltuutettu panee lisäksi tyytyväisenä merkille, että eräitä tietosuojaan liittyviä näkökohtia käsitellään myös ehdotuksessa laajemmin. Ehdotuksen 3 artiklan 7 kohdassa säädetään, että korvausten valmistelua varten saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan kyseiseen tarkoitukseen, eikä tietoja saa säilyttää kauemmin kuin niitä tarvitaan tähän tarkoitukseen. Näin annetaan tarkempi määrittely direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan b alakohdassa mainitulle käyttötarkoituksen rajoittamisen periaatteelle sekä direktiivin 95/46/EY 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa mainitulle veloitteelle, jonka mukaan tietoja saa säilyttää ainoastaan sen ajan, kuin on tarpeen niiden tarkoitusten toteuttamista varten, joita varten tiedot kerättiin tai joissa niitä myöhemmin käsitellään.

⁽¹⁾ EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ Ks. KOM(2010) 368 lopullinen.

⁽⁴⁾ Katso ehdotuksen perustelut s. 2–3.

9. Ehdotuksen 3 artiklan 7 kohdassa mainitaan nimenomaan, että korvausten valmistelua varten saadut tiedot sisältävät myös 4 artiklan 2 kohdassa mainitut merkinnät. Jälkimmäisen artiklan perusteella luottolaitoksilla on velvollisuus merkitä talletukset, jos talletus ei jostain syystä kelpaa takaisinmaksettavaksi esimerkiksi siksi, että talletus on syntynyt sellaisista toiminnoista, joihin liittyvänä on annettu tuomio neuvoston direktiivin 91/308/EY 1 artiklan c kohdassa määrittelystä rahanpesusta (ks. ehdotuksen 4 artiklan 1 kohta). Koska tietojenvaihdon tarkoituksena on nimenomaan talletuksen takaisinmaksu, voidaan tällaisesta merkinnästä ilmoittamista pitää välttämättömänä toimenpiteenä. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo siis, että kun kyseinen merkintä katsotaan henkilötiedoiksi, sen siirtäminen ei riko tietosuojasta annettuja määräyksiä, kunhan itse merkinnästä ilmenevät vain välttämättömät tiedot. Tarkoitukseen riittää yksinkertainen merkintä, joka ilmaisee, että talletus ei kelpaa takaisinmaksettavaksi. Direktiiviin 95/46/EY perustuvat säännökset siis täyttyvät, kun ehdotuksen 4 artiklan 2 kohtaan sisältyvää velvoitetta sovelletaan mainitulla tavalla.
10. Ehdotuksen 3 artiklan 7 kohdassa mainitaan myös talletusten vakuusjärjestelmien oma tiedonkeruu, jota tarvitaan säännöllisten stressitestien vuoksi. Luottolaitokset toimittavat kyseisiä tietoja talletusten vakuusjärjestelmille jatkuvasti. Epävirallisen kuulemisen aikana Euroopan tietosuojavaltuutettu ilmaisi olevansa huolissaan siitä, että kyseisiin tietoihin kuuluu mahdollisesti myös henkilötietoja. Euroopan tietosuojavaltuutettu uskoo, että stressitestit voidaan tehdä myös ilman henkilötietojen käsittelyä. Komissio on muuttanut ehdotuksen tätä kohtaa ja lisännyt maininnan siitä, että kyseiset tiedot on muutettava nimettömiksi. Tietosuojan kannalta tämä tarkoittaa, että kun huomioon otetaan kaikki todennäköisesti käytettävät keinot, ei tietoja voi liittää tunnistettavaan luonnolliseen henkilöön ⁽¹⁾. Euroopan tietosuojavaltuutettu hyväksyy tämän vakuutuksen.
11. Stressitestejä varten saaduista tiedoista mainitaan 3 artiklan 7 kohdassa myös, että saatuja tietoja saa käyttää ainoastaan kyseiseen tarkoitukseen, eikä tietoja saa säilyttää kauemmin kuin niitä tarvitaan tähän tarkoitukseen. Euroopan tietosuojavaltuutettu huomauttaa, että nimettömiksi muutetut tiedot eivät enää täytä henkilötietojen määritelmää, eivätkä direktiivin 95/46/EY säännökset sen vuoksi enää päde niihin. Tietojen käytön rajoittaminen saattaa kylläkin olla tarpeen, mutta Euroopan tietosuojavaltuutettu haluaa kuitenkin ilmoittaa selkeästi, että tietosuojasta annetut määräykset eivät tällaista edellytä.
12. Talletusten vakuusjärjestelmien välinen toimiva yhteistyö myös 3 artiklan 7 kohdassa mainituissa tiedonvaihtokysymyksissä halutaan taata edellyttämällä ehdotuksen 12 artiklan 5 kohdassa, että talletusten vakuusjärjestelmillä tai tarvittaessa toimivaltaisilla viranomaisilla on oltava voimassa olevat kirjalliset yhteistyösopimukset. Kyseiset yhteistyösopimukset ovat oikea paikka antaa tarkempia ohjeita tietosuojaa koskevien määräysten soveltamisesta. Euroopan tietosuojavaltuutettu panee tyytyväisenä merkille, että 12 artiklan 5 kohtaan on lisätty ylimääräinen virke, jossa painotetaan, että ”kyseisissä sopimuksissa on otettava huomioon direktiivissä 95/46/EY asetetut vaatimukset”.

III. PÄÄTELMÄ

13. Euroopan tietosuojavaltuutettu on tyytyväinen tapaan, jolla tietosuojanäkökohdat on otettu direktiiviehdotuksessa huomioon, ja viittaa lopuksi tämän lausunnon 9 ja 11 kohdissa tekemiinsä huomioihin.

Tehty Brysselissä 9 päivänä syyskuuta 2010.

Peter HUSTINX

Euroopan tietosuojavaltuutettu

⁽¹⁾ Lisätietoja anonyymiuden käsitteestä on Euroopan tietosuojavaltuutetun 5 päivänä maaliskuuta 2009 antaman elinsiirtoja koskevan lausunnon 11–28 kohdassa (EUVL C 192, 15.8.2009, s. 6). Lausunto on luettavissa myös osoitteessa <http://www.edps.europa.eu> >> Consultation >> Opinions >> 2009.